

HARAREN KUULUMISIA SYKSY 2007, OSA III

Koulut alkoivat

Kolmas lukukausi on paasemassa hitaasti vauhtiin. Koulujen tilanne on hankala. Koulumaksut ja opettajien palkat on jaadytetty (kuten miltei kaikki hinnat, palkat ja maksut), ja niinpä monissa kouluissa opettajia jaakin nyt tulematta toihin – he ovat lahteneet etsimaan paremmin palkattuja hommia, usein jopa naapurimaihin asti. Hiljattain yksi nuori miesopettaja kertoi, että maksettuaan verot ja kuukauden matkakulut, hanelle jaisi kateen juuri tarpeeksi ostaa 2 litran ruokaoljypullo ja 10 kg maissijauhoja.

Lasten tarinoita

Yhdessä perheessä oli suuri suru, kun 7-vuotiaan **Tatenda Machanan** isosisko Patience (17 v) kuoli yllättäen. Tyttö oli syntymastaan asti pahasti CP-vammaisen ja vietti suuren osaan ajasta yhden huoneen lattialla. Kavimme tervehtimassa omaisia ja Dzikwa Trust auttoi perhettä maksamalla sairaalakulut ja hautauskuluja.

Jakson ilonaiheisiin kuuluvat 7-vuotias poika **Tatenda Jasi** ja hänen hyvin pienikokoinen veljensä 5-vuotias **Kudakwashe** (joka tarkoittaa “jumalan tahto”), jotka ovat nyt muuttaneet Rujeko-kadun suojakotiin. Pojat ovat tahan asti asustaneet metalliromusta kyhatyssa 3 neliometrin lootassa isovanhempiensa kanssa eraan talon pihanperällä. Pojat joutuivat nukkumaan lattialla ohuella huovalla. Tatenda on ensimmäisellä luokalla ja kurjista oloista huolimatta Tatendan todistus oli tosi hyvä, yli 80 % toisella lukukaudella. Kun tapasimme isoisän sunnuntaina, hän tuli iloisena juttelemaan puhtaassa valkoisessa paidassaan. Isoisa käy tervehtimässä poikia päivittäin. Tatenda ja pikkuinen Kuda ovat heti valloittaneet suojakodin muiden asukkien ja Eveliina sydämet ja Kuda kutsuu Evea jo *mammaksi*.

Suojakodissa asuu nyt 24 lasta. **Radizai**, jonka isovanhemmilla alkoi olla vaikeuksia huolehtia tytöstä, muutti sinne viime viikolla. Tassakin tapauksessa isovanhemmat kavivat tutustumassa suojakodin oloihin. Radidzai oli erityisen iloissaan, kun paasi yhteen parhaiden kavereidensa **Memoryn** ja **Lisan** kanssa. Neljas uusi tulokas oli **Divine**, joka on ylä-asteen ensimmäisellä luokalla. Divine oli valitellut meille, että hänen enonsa antaa liikaa taloushommia koulun jalkeen, eikä pojalle jaa ollenkaan aikaa laksyihin. Tilanne on ollut tuttu monelle Dzikwa-tytölle!

Lorraine sen sijaan muutti takaisin kotiin, kuulemma isoisän komennosta. Olemme käyneet jo kerran tsekkailemassa ja kyselemässä, mikä on tytön tilanne ja oma tahto, mutta emme ole ihan selvillä isoisän motiiveista, emmekä lorrainen itsenäisestä mielipiteestä. Parin päivän paasta muutosta naimme Lorraine myymässä koulun jalkeemman vihanneksia kadun varressa. Seuraamme nyt tilannetta hetken ja haastatamme tyttöä erikseen ja rauhassa ja koetamme tietenkin varmistaa ennen muuta koulunkäynnin sujumisen. Suojakotin muuttavat pian myös **Blessing** 11 v, jolla on surkeat kotiolut and **Natasha** 9 v, jonka huoltaja muutti kauas koulusta.

Suojakodissa on melkoinen vilske ja matroonalla, Evella ja isommilla lapsilla onkin tekemistä hyvän järjestyksen ylläpidossa ja käytösten jatkuvassa kohentamisessa.

Retki Bulawayoon ja Antelope Parkiin

Syyskuinen lauantai 7.9. merkitsi meille ja neljälle lapselle, 12-vuotiaille **Donaldille** (Louisen kummipoika), **Andylle**, **Alicelle** and **Memorylle** varhaista heraamista, sillä lahdimme matkalle etelaan, kohti Bulawayon kaupunkia ja Chipangali Wildlife Orphanagea. Poimimme lapset ja Eveliinan suojakodista 07.30. Ison Nissanin takakontti oli vuorattu patjalla ja tyynyillä ja sinne lapset kiipesivat laukkujen ja evaskassien joukkoon. Kukin lapsi istui aina kerrallaan osan matkasta takapenkilla ja sai varsinaisen englannin kielikylvyn Louisen johdolla. Koetimme kohentaa keskustelutaitoja ja erityisesti rohkaista lapsia kyselemaan aikuisilta kaikenlaista.

Lounaspysäkki oli Gwerun kaupungin Wimpy. Tapsimme nopeasti Andyn siskon **Blessingin**, joka opiskelee Midland State Yliopistossa (viimeinen vuosi/ maisterin tutkinto/Development studies). Veimme Blessingille uuden muistitikun, vesikattilan ja ladattavan sähkölampun. Wimpylla moni lapsi paasi ensimmäistä kertaa ravintolaruuan makuun, hampurilaiset saatiin pöytään ilman ranskalaisia ja Even tilaama vihanneshampurilainen oli tavallinen annos juuston kera!

Saavuimme Chipangaliin, jossa onneksemme eläinpuiston johtajan vaimo **Nicky Wilson** lapsineen johdatti seurueemme hienolle kierrokselle. Tapasimme ensin 4+ kk vanhan Kala-leopardin, joka tykkää kovasti leikkia Saksan paimenkoira Mistyn kanssa. Ihastelimme nuoren nyala-antiloopin herkkyyttä ja me aikuiset peuhasimme 10 + kk vanhan Mishka-leijonan kanssa. Sarvikuonot saivat lasten kadesta herkkuja ja kaikilta rapsutuksia. Chipangalissa lapset nakivat myös kokonaisen pesueen villikoiria, monia leopardia, Porky-pahkasian, apinoita, krokotiileja ja kaarmeita sekä lintuja. Lapset pöpyivät Even kanssa ”pikku-Edenissa” eli Chipangalin omassa leirissä ja nauttivat erityisesti lillumisesta pienellä uima-altaalla. Aamulla porukka herasi 30 leijonan aamiaiskarjuntaan.

Aamulla Seppo, Eve ja Louise veivät lapset Bulawayon luonnohistorialliseen museoon. Lapsille museokäynti oli valtava elämys ja he kyselivät paljon – kiitos Louisele innostavasta tavasta jututtaa lapsia ja kohdistaa heidän huomiotaan eri asioihin! . Sitten oli vuorossa Gwerun kaupungin lähellä oleva Antelope Park eläinpuisto. Siellä lapset nakivat safari-ajelulla mm. 8 kirahvia, kuduja, impaloita, gnu-antilooppeja, seproja ja sihteerilintuja. Nukahdimme tuhansien sammakoiden kurnutukseen river tent-majoissa ja taas herasimme leijonien aamukonserttiin. Aamulla lapset saivat seurata neljän elefantin koulutusta, syöttää norsuja ja istua niiden selässä. Elefantit osoittivat mieltään heittamalla hiekkaa kouluttajien päälle, kun ahnas strutsi-rouva tuli syömaan niiden makupaloja. Lapset nakivat matkallamme yhteensä 47 erilaista elainta.

Eveliina on jakanut Dzivarasekwassa lastenvaatteita ja kotiutunut suojakodin elämään hyvin. Han opastaa lapsia laksyjenluvussa, kirjoittamisessa ja piirtämisessä sekä järjestää yhdessä **Giftin** kanssa kulttuuri-iltaa. **Louise** on jo pitänyt useita iltapaivatunteja englannin kielessä 5 – 8 lapsen ryhmille ja lukenut pienimmille. Myös uusia lauluja on laulettu.